

HOMER, *Iliad* 1.1-205

μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος

οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,

πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς' Αἴδι προΐαψεν

ἥρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεύχε κύνεσσιν

οἰωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,

ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε

Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;

Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὃ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς

νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὄρσε κακὴν, ὀλέκοντο δὲ λαοί,

οὐνεκα τὸν Χρῦσιν ἠτίμασεν ἀρητῆρα

Ἄτρεΐδης· ὃ γὰρ ἦλθε θεῶν ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν

λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,

στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Απόλλωνος

χρυσέω ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιοὺς,

Ἄτρεΐδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν·

Ἄτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί,

ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες

ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι·

παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαίτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι,

ἄζόμενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Απόλλωνα.

ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ

αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·

ἄλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἤνδανε θυμῷ,

ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·

μή σε γέρον κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω

ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὐτίς ἴοντα,

μή νύ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο·

τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν

ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν' Ἀργεῖ τηλόθι πάτρης

ἴστον ἐποιομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιώσαν·

ἀλλ' ἴθι μή μ' ἐρέθιζε σαώτερος ὥς κε νέηαι.

ὥς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπείθετο μύθῳ·

βῆ δ' ἀκέων παρὰ θίνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·

πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἠρᾶθ' ὁ γεραιὸς

Ἄπολλωνι ἄνακτι, τὸν ἠὔκομος τέκε Λητώ·

κλυθὶ μευ ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας

Κίλλάν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἴφι ἀνάσσεις,

Σμινθεῦ εἶ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,

ἢ εἶ δὴ ποτέ τοι κατὰ πύονα μηρί' ἔκηα

ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τὸ δέ μοι κρήνην ἐέλδωρ·

τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.

ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,

βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρῆνων χωόμενος κῆρ,

τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην·

ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἴστοι ἐπ' ὤμων χωομένοιο,

αὐτοῦ κινηθέντος· ὃ δ' ἦιε νυκτὶ εἰκώς.

ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἴον ἔηκε·

δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένητ' ἀργυρέοιο βιοῖο·

οὐρήας μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς,

αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἔχεπευκὲς ἐφειῖς

βάλλ'· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκῶν καίοντο θαμειαί.

ἐννήμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ὄχετο κῆλα θεοῖο,

τῆ δεκάτῃ δ' ἀγορὴν δὲ καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·

τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·

κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὄρατο.

οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν ὀμηγερέες τε γέγοντο,

τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

Ἄτρεΐδη νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας οἶω

ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,

εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιοῦς·

ἀλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα

ἢ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν,

ὅς κ' εἶποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Απόλλων,

εἴτ' ἄρ' ὃ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται ἠδ' ἑκατόμβης,

αἶ κέν πως ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων

βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λιογόν ἀμῦναι.

ἦτοι ὃ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη

Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,

ὃς ἤδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,

καὶ νήεσς' ἠγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω

ἦν διὰ μαντοσύνην, τὴν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·

ὃ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

ὦ Ἀχιλεῦ κέλεαί με Διὶ φίλε μυθήσασθαι

μῆνιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβέλεταο ἀνακτος·

τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὄμοσον

ἦ μὲν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·

ἦ γὰρ οἶομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων

Ἄργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται Ἀχαιοί·

κρείσσω γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ·

εἶ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτήμαρ καταπέψη,

ἀλλὰ τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσση,

ἐν στήθεσσι ἐοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἶ με σαώσεις.

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

θαρήσας μάλα εἶπε θεοπρόπιον ὃ τι οἶσθα·

οὐ μὰ γὰρ Απόλλωνα Διὶ φίλον, ὧν τε σὺ Κάλχαν

εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,

οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο

σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει

σμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἵπης,

ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὐχεται εἶναι.

καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ἦυδα μάντις ἀμύμων·

οὐ τ' ἄρ' ὅ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται οὐδ' ἑκατόμβης,

ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος ὄν ἠτίμης Ἀγαμέμνων,

οὐδ' ἀπέλυσε θυγάτρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα,

τοῦνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἑκηβόλος ἠδ' ἔτι δώσει·

οὐδ' ὅ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει

πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην

ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην

ἔς Χρῦσιν· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν.

ἦτοι ὅ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη

ἦρως Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων

ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι

πίμπλαντ', ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἵκτην·

Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε·

μάντι κακῶν οὐ πῶ ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας·

αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,

ἔσθλον δ' οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας·

καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις

ὡς δὴ τοῦδ' ἔνεκά σφιν ἐκηβόλος ἄλγεα τεύχει,

οὔνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσηΐδος ἀγλά' ἄποινα

οὔκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν

οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα

κουριδῆς ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ ἔθεν ἐστι χερείων,

οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα.

ἀλλὰ καὶ ὧς ἐθέλω δόμεναί πάλιν εἰ τό γ' ἄμεινον·

βούλομ' ἐγὼ λαὸν σῶν ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι·

αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμάσατ' ὄφρα μὴ οἶος

Ἄργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε·

λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες ὃ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη.

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·

Ἄτρεΐδη κύδιστε φιλοκτεανώτατε πάντων,

πῶς γὰρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοὶ Ἀχαιοί;

οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά·

ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,

λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.

ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῶ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ

τριπλῆ τετραπλῆ τ' ἀποτείσομεν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς

δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·

μὴ δ' οὕτως ἀγαθὸς περ ἔων θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ

κλέπτε νόω, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.

ἦ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὐτως

ἦσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι;

ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοὶ Ἀχαιοὶ

ἄρσαντες κατὰ θυμὸν ὅπως ἀντάξιον ἔσται·

εἰ δέ κε μὴ δώωσιν ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι

ἦ τεὸν ἦ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἦ Ὀδυσῆος

ἄξω ἐλών· ὃ δέ κεν κεχολώσεται ὄν κεν ἴκωμαι.

ἀλλ' ἦτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις,

νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλλα δῖαν,

ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδῆς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἑκατόμβην

θείομεν, ἄν δ' αὐτὴν Χρυσῆϊδα καλλιπάρηον

βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουλευφόρος ἔστω,

ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεὺς

ἢ ἐ σὺ Πηλεΐδη πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,

ἄφρ' ἡμῖν ἐκάεργον ἱλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.

τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

ὦ μοι ἀναιδείην ἐπιειμένε κερδαλεόφρον

πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν

ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἴφι μάχεσθαι;

οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἤλυθον αἰχμητῶν

δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἴτιοί εἰσιν·

οὐ γὰρ πάποτ' ἐμᾶς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους,

οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβόλακι βωτιανείρῃ

καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ

οὔρεά τε σκίοεντα θάλασσά τε ἠχήεσσα·

ἀλλὰ σοὶ ὦ μέγ' ἀναιδὲς ἄμ' ἐσπόμεθ' ὄφρα σὺ χαίρης,

τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάω σοὶ τε κυνώπα

πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπη οὐδ' ἀλεγίζεις·

καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,

ὦ ἔπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἱεὺς Ἀχαιῶν.

οὐ μὲν σοὶ ποτε ἴσον ἔχω γέρας ὀππότε Ἀχαιοὶ

Τρώων ἐκπέρσως' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον·

ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυαῖκος πολέμοιο

χεῖρες ἐμαὶ διέπους'· ἀτὰρ ἦν ποτε δασμὸς ἴκηται,

σοὶ τὸ γέρας πολὺ μείζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε

ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων.

νῦν δ' εἶμι Φθίην δ', ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν

οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ ς' οἴω

ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

φεῦγε μάλ' εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ ς' ἔγωγε

λίσσομαι εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν· πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι

οἳ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεὺς.

ἔχθιστος δέ μοι ἔσσι διοτρεφῶν βασιλῆων·

αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε·

εἰ μάλα καρτερός ἔσσι, θεὸς που σοὶ τό γ' ἔδωκεν·

οἴκαδ' ἴων σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι

Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,

οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·

ὡς ἔμ' ἀφαιρείται Χρυσηΐδα Φοῖβος Ἀπόλλων,

τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηϊ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι

πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα καλλιπάρηον

αὐτὸς ἰὼν κλισίην δὲ τὸ σὸν γέρας ὄφρ' εὖ εἰδῆς

ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέη δὲ καὶ ἄλλος

ἴσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην.

ὡς φάτο· Πηλεΐωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δέ οἱ ἦτορ

στήθεσσι λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,

ἦ ὅ γε φάσγανον ὄξυ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ

τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὃ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,

ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.

ἦος ὃ ταῦθ' ὄρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,

ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' Ἀθήνη

οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη

ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε·

στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα

οἶω φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄρατο·

θάμβησεν δ' Ἀχιλεὺς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω

Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινὴ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν·

καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

τίπτ' αὐτ' αἰγιόχοιο Διὸς τέκος εἰλήλουθας;

ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο;

ἄλλ' ἔκ τοι ἔρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι οἶω·

ἦς ὑπεροπλήσῃσι τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσση.